

INSPIRATIONSPUNKTER

11. juni 2020

20/06728-3

/krr

[KUN DET TALTE ORD GÆLDER]

Samråd i ULØ den 11. juni 2020 – Spørgsmål R stillet af udvalget den 20. maj 2020.

[Indledning]

- Tak for spørgsmålet og for indkaldelsen til dette samråd.
- Indledningsvist vil jeg gerne understrege, at jeg - ligesom I - er meget optaget af de udfordringer, som borgere og virksomheder i hele landet oplever som følge af corona-krisen.
- Landdistrikterne blev "glemt" efter finanskrisen – og finanskrisen ramte landdistrikterne virkelig hårdt. Hårdere end resten af landet. Følgevirkningerne var massive.
- Det må ikke ske igen med corona-krisen. Vi skal sikre, at alle dele af landet kommer helskindet igennem corona-krisen. Og vi skal have landdistrikterne med.
- Det ligger mig som erhvervsminister – og regeringen – meget stærkt på sinde, at vi får skabt en bedre balance mellem land og by, end vi har i dag. Det har jeg sagt før, og det vil jeg understrege igen i dag.

- Det gjaldt før corona-krisen, og det gælder i særdeleshed efter krisen.
- Det kræver en særlig indsats, og det vil jeg komme nærmere ind på lige om lidt.
- Nu vil jeg dog vende mig mod det konkrete samrådsspørgsmål, der er anledningen til, at vi sidder her i dag.

[Besvarelse af det konkrete samrådsspørgsmål]

- *[Ad spørgsmål R: Vil ministeren redegøre for udviklingen i vækst og beskæftigelse i landdistrikterne i 2018 i forhold til 2008, og i forlængelse heraf oplyse, hvilke konkrete initiativer regeringen påtænker at iværksætte for at styrke vækst og beskæftigelse i landdistrikterne på baggrund af coronakrisen, hvilket bl.a. efterspørges af Landdistrikternes Fællesråd og Landbrug & Fødevarer?]*
- Samrådsspørgsmålet indeholder to delspørgsmål.
- Dels bliver jeg på baggrund af debatindlægget fra Landbrug & Fødevarer og Landdistrikternes Fællesråd, der blev bragt i Børsen den 19. maj, bedt om at redegøre for udviklingen i vækst og beskæftigelse i landdistrikterne i 2008 i forhold til i 2018.

- Dels bliver jeg bedt om at fortælle, hvilke initiativer regeringen påtænker at iværksætte for at styrke vækst og beskæftigelse i landdistrikterne på baggrund af corona-krisen.

[Landdistriktsudviklingen 2008-2018]

- Når vi taler om udviklingen fra 2008 til 2018, er finanskrisens betydning for landdistrikterne helt central.
- Finanskrisen ramte landdistrikterne virkelig hårdt - og hårdere end resten af landet – og efter finanskrisen, havde Danmark et økonomisk opsving, som landdistrikterne ikke fik tilstrækkelig del i.
- Landdistrikterne blev i alt for høj grad glemt og ladet i stikken, imens forskellen imellem land og by voksede sig større og større.
- Den fejl skal vi ikke begå igen.
- Jeg vil gerne sætte lidt flere ord på, hvordan væksten og beskæftigelsen har været skævt fordelt mellem land og by i perioden fra 2008 til 2018.
- Når vi ser på udviklingen i *beskæftigelse*, er det centralt, at antallet af arbejdspladser i perioden fra 2008 til 2018 kun er steget i landets bykommuner.

- **Bykommunerne** havde i 2018 mere end genvundet de arbejdspladser, der gik tabt under finanskrisen, imens **yderkommunerne** tabte arbejdspladser i samme periode. Antallet af arbejdspladser steg med ca. 8 pct. i bykommunerne, mens det faldt med mere end 10 pct. i yderkommunerne.
- Ser vi på **væksten målt i BNP pr. indbygger**, er forskellen på bykommuner og yderkommuner også markant. **Bykommunerne** oplevede fra 2008 til 2018 en væsentlig stigning i BNP pr. indbygger på ca. 9 pct., imens stigningen var på beskedne ca. 2 pct. i **yderkommunerne**.
- I samme periode har **befolkningstallet** også været støt stigende i bykommunerne, imens det er faldet i yderkommunerne.
- Det fører naturligt til spørgsmålet om, hvordan udviklingen så har været siden 2018 og frem til i dag. Vi har dog ikke endelige tal for hverken BNP eller beskæftigelse fra perioden efter 2018 – dem må vi vente lidt på.
- Men for perioden 2008-2018 er konklusionen altså ganske klar: Forskellen mellem land og by er blevet større siden finanskrisen, og væksten har igennem længere tid været skævt fordelt mellem land og by.
- Landdistrikterne har ikke fået tilstrækkelig del i landets vækst og udvikling – og det skal vi gøre noget ved.

- Udviklingen er til dels resultatet af en løbende **urbanisering**, hvor flere søger mod de større byer.
- Men det er også resultatet af mange års **centraliseringstendenser** som bl.a. **kommunalreformen**, **politireformen** samt centralisering af **uddannelse og velfærds- og sundhedsydelser**.

[Gennemførte tiltag for landdistrikterne]

- Det er en klar regeringsprioritet at styrke udviklingen i landdistrikterne – og at fremme beskæftigelse, liv og muligheder i landets yderkommuner.
- Vi skal have et mere sammenhængende Danmark, hvor man kan leve et godt liv med rig mulighed for at arbejde, drive virksomhed, leve og udfolde sig i alle dele af landet. Danmark må ikke knække over.
- Derfor har regeringen også handlet på den skæve udvikling med flere konkrete tiltag for landdistrikterne.
- Regeringen har både gennemført tiltag for landdistrikterne før udbruddet af corona-krisen og tiltag for at afbøde de negative konsekvenser af corona-krisen.
- Et godt eksempel er aftalen om **udligningsreformen**, som regeringen indgik med Venstre, Radikale Venstre, SF og Alternativet den 5 maj i år, og som indebærer, at vi flytter ca. 1,4 mia. kr. til landets yderkommuner.

- På **LAG-området** kan det nævnes, at regeringen har tildelt 30 mio. kr. ekstra til de lokale aktionsgrupper i 2020 og har prioriteret 93 mio. kr. til LAG-grupperne i 2021. Det sker efter en årrække med markante nedskæringer på området.
- Og for at LAG-midlerne kan komme hurtigere ud og virke i landdistrikterne, har Erhvervsstyrelsen nedsat en task force, der skal nedbringe sagsbehandlingstiden for LAG-sager til højst 60 arbejdsdage.
- Særligt i forhold til **de danske småøer** kan det nævnes, at der med boligaftalen fra 19. maj i år er afsat 30 mio. kr. til nybyggeri af almene boliger på småøerne og 6 mio. kr. til huslejenedsættelser på øerne i 2021 til 2026.
- På **uddannelsesområdet** har regeringen taget de første skridt i retningen af at gøre op med den tidligere VLAK-regerings centralisering af uddannelsesområdet.
- Regeringen har fx tilbagerullet VLAK-regeringens årlige 2 pct. besparelse på erhvervsuddannelserne, og har reserveret 50 mio. kr. for 2020 til 2023, så lukningstruede VUC-afdelinger kan fortsætte.
- Desuden har regeringen med finansloven for 2020 prioriteret, at der skal være **gode uddannelsesmuligheder i hele landet**. Det sker bl.a. ved, at både **folkeskoler, erhvervsskoler, almene gymnasier og pædagoguddannelserne** i hele landet får et væsentligt økonomisk løft.

- Og det er kun eksempler på gennemførte tiltag, der kommer landdistrikterne til gode.

[Corona-krisens betydning for landdistrikterne]

- Den seneste tid har regeringen naturligvis haft fokus på at håndtere corona-krisen og så vidt muligt afbøde krisens økonomiske konsekvenser for hele landet.
- Det ændrer ikke på, at **landdistriktudvikling** fortsat er en klar regeringsprioritet.
- Corona-krisen har ramt danskerne og virksomheder hårdt i hele landet - og jeg ved, at særligt **turismeerhvervet**, der bærer økonomien i mange landdistrikter, er hårdt ramt. Det er et problem, jeg er meget opmærksom på.
- Derfor har regeringen allerede iværksat tiltag for alle dele landet – også for landdistrikterne for at understøtte, at alle dele af landet kommer helskindet igennem corona-krisen.
- Regeringen har med **COVID-19-hjælpepakkerne** blandt andet iværksat en lang række tiltag for lønmodtagere og virksomheder i hele landet. Det omfatter bl.a. **kompensation til virksomheder**, **statslige garantiordninger** og **udskydelse af betalingsfrister** for moms og A-skat.

- Det er vidtrækkende tiltag for et milliardbeløb, der har holdt hånden under erhvervsliv og lønmodtagere under corona-krisen og nedlukningen af landet.
- Det kan desuden nævnes, at regeringen har foreslået **straks-udbetaling af midler til de lokale aktionsgrupper** som hjælp under COVID-19. Det kan understøtte lokale iværksættere, små virksomheder og foreninger, der har et akut behov for finansiering og likviditet – og kan dermed medvirke til at skabe liv og fastholde arbejdspladser i landdistrikterne.
- Desuden har vi netop givet mulighed for at udskyde betalingen af afdrag på ø-støttelån.

[Grænseåbningen 15. juni 2020]

- Nu er vi nået dertil, hvor Danmark åbner op igen.
- Nu skal vi have sat alle samfundets hjul i omdrejninger igen, og vi skal understøtte, at virksomhederne kommer godt i gang.
- I den forbindelse er et stort skridt, at **grænserne åbnes** for norske, tyske og islandske turister den 15. juni.
- Særligt de **tyske og norske turister** er meget vigtige for turismen i landdistrikterne og vil være med til at sikre hårdt tiltrængte indtægter til turismevirksomhederne.

- I år bliver de flestes sommerplaner nok en smule anderledes end normalt. Og der kommer færre udenlandske turister til landet.
- Derfor har VisitDenmark sammen med danske turismeaktører lavet en *markedsføringskampagne*, der skal inspirere danskerne til at bruge flere af de mange tilbud i hele Danmark – og dermed være med til at styrke de hårdt trængte turismeerhverv i hele landet – særligt i løbet af denne sommer.

[Regeringens kommende initiativer for landdistrikterne]

- Vi ser naturligvis også længere frem end sommeren 2020, og vi er langt fra færdige med at håndtere de udfordringer, som landdistrikterne allerede havde inden corona-krisen.
- Det er endnu for tidligt at drage konklusioner i forhold til krisens samlede konsekvenser, men regeringen følger situationen tæt og arbejder for, at alle dele af landet kommer helskindet ud af corona-krisen.
- Regeringen arbejder generelt for et mere sammenhængende Danmark med muligheder, beskæftigelse og vækst i hele landet.
- Og jeg er meget optaget af, at virksomheder skal have gode muligheder for at udvikle deres forretning i alle dele af Dan-

mark. Det er en forudsætning for, at Danmark ikke knækker over.

- Tidligere i år indgik jeg derfor en aftale med Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse om en ny **strategi for erhvervsfremme i Danmark**, der sikrer et tæt samarbejde om erhvervsudvikling i hele landet.
- Det betyder blandt andet, at Danmarks Erhvervsfremmebestyrelse sammen med **erhvervshusene** vil opdyrke lokale erhvervspotentialer. Målet er, at der udvikles **lokale fyrtårnsprojekter**, der vil styrke erhvervsudviklingen i en hel landsdel.
- Det er et arbejde med stort vækstpotentiale – og jeg er meget spændt på at følge udviklingen af de lokale fyrtårnsprojekter.
- Men regeringen vil også arbejde på at styrke udviklingen i landdistrikterne på øvrige områder, så vi opnår et mere sammenhængende Danmark. Ja, vi er langt fra færdige.
- Målet er, at regeringen kommer med et **udspil for landdistrikterne** senere i valgperioden.
- Det er endnu for tidligt at sige, hvilke konkrete initiativer, udspillet vil indeholde.

- Vi er endnu i den afklarende og analyserende fase, hvor vi skal blive helt skarpe på, præcis hvordan de konkrete udfordringer ser ud, og hvordan de kan adresseres bedst muligt med tiltag fra regeringens side.
- Jeg vil i den forbindelse have fokus på at inddrage de relevante interessenter i hele landet.

[Afslutning]

- Afslutningsvist vil jeg gerne understrege, at jeg er altid glad for at drøfte landdistriktpolitikken her i udvalget.
- Jeg oplever, at vi har mange fælles gode intentioner for landdistrikterne. Jeg ser udvalget som en vigtig sparringspartner i arbejdet med at styrke landdistriktsudviklingen – og jeg modtager altid gerne input fra jer her i udvalget til arbejdet.
- Tak for ordet.